امتحانات نوبت دوم – سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ دبیرستان غیردولتی نشانه رستا			
ساعت شروع: ۷:۳۰	تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۰۳/۱۷	تعداد صفحه: ۴	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: علوم انسانی	سوالات نوبت دوم درس : علوم و فنون ۲	
دانش آموزان روزانه دوره دوم متوسطه پایه یاز دهم شهر تهران در خرداد ماه ۱۴۰۴		اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	

ردیف	سوالات	بارم
۱	**الف) تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی** **جاهای خالی را با واژگان مناسب پر کنید.** الف) قدیمی‌ترین کتاب تاریخ که در مورد تیمور نوشته شده است ..... نام دارد. ب) عبید زاکانی در منظومه‌ی تمثیلی ..... ناهنجاری‌های اجتماعی را به شیوهٔ طنز و تمثیل بیان کرده است. ج) شعرای قرن دهم به این نتیجه رسیدند که شعر سبک عراقی از ..... دور شده است.	۰/۷۵
۲	**درست و نادرست بودن عبارت‌ها را مشخص کنید.** الف) فخرالدین عراقی کتاب لمعات را در قالب نظم و نثر در بیان مسائل اخلاقی نوشته است. ب) ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان از ویژگی‌های زبانی شعر سبک هندی است. ج) در دوره‌ی سبک عراقی برخی نویسندگان کتاب‌های ساده را به نثر فنی بازنویسی کرده‌اند. د) بیدل دهلوی با به کار گرفتن مضمون‌های ابداعی فراوان خلاق المعانی ثانی لقب گرفت.	۰/۵
۳	**نوع نثر هر یک از آثار زیر را بنویسید.** الف) عباسی‌نامه از وحید قزوینی ب) حبیب السید از خوامیر	۰/۵
۴	**در موارد زیر هر یک از ویژگی‌های فکری در ستون «الف» مربوط به کدام یک از سبک‌ها در ستون «ب» است.** **(یک مورد اضافی است)** الف: باور به قضا و قدر؛ ستایش خرد ب: هندی؛ عراقی؛ خراسانی	۰/۵
۵	**متن زیر کدام شاعر را معرفی می‌کند؟** شاعر تاثیرگذار قرن دهم که شعرش از نظر دقت و ظرافت معانی مشهور است.	۰/۲۵
۶	**در مورد ویژگی‌های ادبی شعر سبک هندی کدام گزینه نادرست است؟** الف) غالب مسلط این دوره غزل است. ب) استفاده از ردیف‌های طولانی و خوش‌آهنگ . ج) شعر سبک هندی اغلب در تک بیت خلاصه می‌شود. د) آرایه تلمیح در مضمون‌سازی نقش فعالی دارد.	۰/۲۵
۷	**کدام گزینه در مورد «محتشم کاشانی» نادرست است؟** الف) ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است. ب) واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست. ج) در سرودن شعر مذهبی مشهور است. د) شاعر قرن دهم است.	۰/۲۵
۸	**کدام یک از گزاره‌های زیر درباره وضعیت ادبی قرن یازدهم درست است؟** الف) وابسته نبودن شعر به دربار سبب شد که گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند. ب) شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین عاشقانه و عارفانه می‌سرودند.	۰/۲۵

www-kanoon-ir

ردیف	سوالات	بارم
۹	**در هر یک از موارد زیر پاسخ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.** الف) از میان آثار منثور مولانا (مکاتیب/ مجالس سبعه) مجموعه نامه‌ها به قلم خود اوست. ب) آمیزش زبان فارسی با دیگر زبان‌ها نگارش کتاب‌های (فرهنگ لغت / تاریخ‌نگاری) را در دوره صفوی رواج داد. پ) ابن یمین قدرت شاعری خود را در زمینه (قطعات اخلاقی/ مضامین عرفانی) آشکار کرده است.	۰/۷۵
۱۰	**ب) موسیقی شعر** **وزن واژه خوشه‌های هجایی زیر را بنویسید.** الف) - U - - ب) U - - -	۰/۵
۱۱	**درستی و نادرستی عبارت‌های زیر را بنویسید.** الف) در وزن همسان دولختی میانه مقطع دو مصراع مکث و درنگی آشکار وجود دارد. ب) وزن همسان دولختی از تکرار یک پایه همسان حاصل شده است.	۰/۵
۱۲	**وزن واژه بیت « تا دل هرزه گرد من رفت به چین زلف او / زان سفر دراز خود عزم وطن نمی‌کند» کدام است؟** الف) مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن ب) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن ج) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن د) فعلات فاعلاتن فعلات فاعلاتن	۰/۵
۱۳	**هر یک از موارد زیر را به وزن واژه مناسب پیوند دهید.** الف) انگشتری ۱ـ مستفعلن ب) دست ادب ۲ـ مفتعلن	۰/۵
۱۴	**هر یک از بیت‌های زیر از تکرار کدام پایه‌های آوایی همسان تشکیل شده است؟** الف) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی تو نماینده فضلی تو سزاوار ثنایی ب) ز حسرت بر سر و بر رو همی زد به سان فاخته کوکو همی زد ج) ای به ازل بوده و نابوده ما وی به ابد زنده و فرسوده ما	۰/۷۵
۱۵	**نوع پایه‌های آوایی (همسان ـ همسان دولختی) ابیات زیر را مشخص کنید.** الف) دائم گل این بستان شاداب نمی‌ماند دریاب ضعیفان را در وقت توانایی ب) بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم فلک را سقف بشکافیم و طرحی نو دراندازیم	۰/۵
۱۶	**کدام یک از ابیات زیر دارای وزن همسان دولختی است؟ یک دلیل بیاورید.** الف) غمناک نباید بود از طعن حسود ای دل شاید که چو وابینی خیر تو در این باشد ب) اگر تو ز آموختن سر نتابی بجوید سر تو همی سروری را	۰/۵
۱۷	**وزن کدام بیت «فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن» است؟** الف) غمش در نهانخانه دل نشنید به نازی که لیلی به محمل نشیند ب) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند / همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو روحی	۰/۲۵
۱۸	**بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی تفکیک کنید. سپس وزن واژه و نشانه‌های هجایی آن را بنویسید.** جرمی ندارم بیش از این کز جان وفادارم تو را ور قصد آزارم کنی هرگز نیازارم تو را	۲
۱۹	**پ) زیبایی‌شناسی** **در کدام بیت آرایه تشبیه به کار <u>نرفته</u> است؟** الف) تو سرو جویباری، تو لالهٔ بهاری / تو یار غمگساری، تو حور دلربایی ب) صدا چون بوی گل در جنبش آب به آرامی به هر سو پخش می‌گشت ج) بلم آرام چون قویی سبکبار به نرمی بر سر کارون همی رفت د) برآشفت ایران و برخاست گرد همی هر کسی کرد ساز نبرد	۰/۲۵

www.kanoon.ir

ردیف	سوالات	بارم
۲۰	**نوع تشبیه و پایه‌های آن را در بیت زیر مشخص کنید.** پیش کمان ابرویش لابه همی کنم ولی گوش کشیده است از آن گوش به من نمی‌کند.	۰/۷۵
۲۱	**در مصراع «سپید شد چو درخت شکوفه دار سرم» کدام واژه در معنای مجازی به کار رفته است؟** **معنای مجازی آن را بنویسید.**	۰/۵
۲۲	**استعاره‌های بیت «باز امشب ای ستاره تابان نیامدی / باز ای سپیده شب هجران نیامدی» در کدام گزینه آمده است؟** الف) امشب، ستاره تابان ب) امشب، شب هجران ج) ستاره تابان، سپیده شب هجران	۰/۲۵
۲۳	**هر یک از آرایه‌های استعاره، تشبیه و مجاز را در کدام بیت می‌یابید؟** الف) نگارش دهد گلبن جویبار در آیینهٔ آب رخسارها ب) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق ج) آینه‌ات دانی چرا نماز نیست؟ ز آن که زنگار از رخش ممتاز نیست	۰/۷۵
۲۴	**در کدام بیت مجاز می‌تواند استعاره مصرحه باشد؟ چرا؟** الف) با کاروان حلّه برفتم ز سیستان با حلّه تنیده ز دل بافته ز جان ب) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی	۰/۵
۲۵	**در کدام بیت استعاره از نوع تشخیص است؟ دلیل بیاورید.** الف) هزار نقش برآرد زمانه و نبود یکی چنان که در آیینهٔ تصور ماست ب) دهقان سالخورده چه خوش گفت با پسر کای نور چشم من به جز از کشته ندروی	۰/۵
۲۶	**در بیت‌های زیر استعاره‌ها را پیدا کنید و نوع آن (آشکار ـ پنهان) را مشخص کنید.** الف) صبحگاهی سر خوناب جگر بکشایید ژالهٔ صبحدم از نرگس تر بگشایید ب) کی‌ام؟ شکوفهٔ اشکی که در هوای تو هر شب ز چشم ناله شکفتم به روی شکوه دویدم	۱
۲۷	**در بیت «گفتا که مرو به غربت و می‌بارید از نرگس تر به لاله بر مروارید» در مصراع دوم «مروارید» استعاره از چیست؟** **آن را به تشبیه تبدیل کنید.**	۰/۵
۲۸	**در بیت‌های زیر کنایه‌ها را مشخص کنید و مفهوم آن‌ها را بنویسید.** الف) دل‌ها اگرچه سنگ ولی از هراس سنگ آیینه بود و میل تماشا شدن نداشت ب) دامن‌کشان که می‌روی امروز بر زمین فـــردا غبـــار کالـــبدت بـر هوا رود	۱
۲۹	**ت) تحلیل نظم و نثر** **با توجه به بیت‌های زیر به سوالات پاسخ دهید.** روزگاری شد ز چشم اعتبار افتاده‌ام چون نگاه آشنا از چشم یار افتاده‌ام دست رغبت کس نمی‌سازد به سوی من دراز چون گل پژمرده بر روی مزار افتاده‌ام اختیارم نیست چون گرداب در سرگشتگی نبض موجم، در تپیدن بی‌قرار افتاده‌ام صائب الف) با توجه به قافیه‌ها، قالب شعر چیست؟ ب) آرایه تشبیه و تشخیص از بیت‌های بالا بیابید. ج) شعر را از نظر ویژگی فکری بررسی کنید. د) «از چشم کسی افتادن» کنایه از چیست؟	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵

www.konoon.ir

ردیف	سوالات	بارم
۳۰	**با توجه به بیت‌های زیر، به سوالات پاسخ دهید.** مرده بدم زنده شدم گریه بدم خنده شدم — دولت عشق آمد و من دولت پاینده شدم دیده سیر است مرا، جان دلیر است مرا — زهره شیر است مرا، زهرهٔ تابنده شدم چشمهٔ خورشید تویی سایه‌گه بید منم — چون که زدی بر سر من پست و گدازنده شدم الف) با توجه به بیت‌های بالا که سروده مولانا است؛ ویژگی‌های چه سبکی در آن دیده می‌شود؟ ب) یک ویژگی فکری و یک ویژگی ادبی بنویسید.	۰/۵ ۰/۵
۳۱	**متن زیر از کتاب عالم‌آرای عباسی است، آن را از نظر ویژگی‌های ادبی و زبانی نثر این دوره (قرن دهم و یازدهم) بررسی کنید. (هرکدام دو ویژگی)** از طبقه علیّه شعرا که ناظمان مناظم سخن پیرایی و پیرایه‌بندان سلسله معنی‌آرایی‌اند در آن هنگام در اردوی معلاّ و ممالک محروسه شاعران سخنور بی‌شمار بودند. در اوایل حال حضرت خاقانی جنت مکانی توجه تمام به حال این طبقه بود.	۱/۵
	سربلند و موفق باشید	۲۰

www-kanoon-ir

کلید امتحانات نوبت دوم – سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۳ دبیرستان غیردولتی نشانه رستا			
ساعت شروع: ۷:۳۰	تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۰۳/۱۷	تعداد صفحه: ۲	مدت امتحان: ۱۰۰ دقیقه
نام و نام خانوادگی:	رشته: علوم انسانی	سوالات نوبت دوم درس : علوم و فنون ۲	
دانش آموزان روزانه دوره دوم متوسطه پایه یازدهم شهر تهران در خرداد ماه ۱۴۰۴		اداره کل آموزش و پرورش شهر تهران	

ردیف	سوالات	بارم
۱	الف) ظفرنامه شامی ب) موش و گربه ج) واقعیت	۰/۷۵
۲	الف) نادرست ب) درست ج) درست د) نادرست	۱
۳	الف) مصنوع ب) بینابین	۰/۵
۴	باور به قضا و قدر: عراقی ستایش خرد: خراسانی	۰/۵
۵	بابافغانی شیرازی	۰/۲۵
۶	ج) شعر سبک هندی اغلب در تک بیت خلاصه می‌شود.	۰/۲۵
۷	ب) واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.	۰/۲۵
۸	الف) وابسته نبودن شعر به دربار سبب شد که گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند.	۰/۲۵
۹	الف) مکاتیب ب) فرهنگ لغت پ) قطعات اخلاقی	۰/۷۵
۱۰	الف) فاعلاتن ب) مفاعیلن	۰/۵
۱۱	الف) درست ب) نادرست	۰/۵
۱۲	ج) مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن	۰/۵
۱۳	الف) مستفعلن ب) مفتعلن	۰/۵
۱۴	الف) فعلاتن ب) مفاعیلن مفاعیلن فعولن ج) مفتعلن مفتعلن فاعلن	۰/۷۵
۱۵	الف) همسان دولختی ب) همسان	۰/۵
۱۶	الف) مکث میان مصراع / وزن متناوب	۰/۵
۱۷	ب) نظر آوردم و بردم که وجودی به تو ماند / همه اسمند و تو جسمی همه جسمند و تو روحی	۰/۲۵
۱۸	جُر می نَ دا رَم بی شَ زیـ کز جانـ وَ فا دا رَم تُ را ور قص دِ آ زا رم ک نی هر گز نَ یا زا رم تُ را – U – –/– U – – / – U – –/– U – – مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن	۲
۱۹	د) برآشفت ایران و برخاست گرد همی هر کسی کرد ساز نبرد	۰/۲۵
۲۰	تشبیه فشرده / کمان: مشبه به / ابرو: مشبه	۰/۷۵
۲۱	سر: مجاز از مو	۰/۵

www-kanoon.ir

ردیف	سوالات	بارم
۲۲	ج) ستاره تابان، سپیده شب هجران	۰/۲۵
۲۳	الف) تشبیه ب) مجاز ج) استعاره	۰/۷۵
۲۴	الف) به دلیل علاقه مشابهت	۰/۵
۲۵	الف) نقش برآوردن زمانه: تشخیص	۰/۵
۲۶	الف) استعاره آشکار ـ نرگس ب) استعاره پنهان چشم ناله یا روی شکوه	۱
۲۷	مروارید استعاره از اشک است. اشک مثل مروارید ارزشمند است. (یا هر مثال مشابه)	۰/۵
۲۸	الف) مصرع دوم کنایه: عدم تمایل به اظهار وجود ب) دامن‌کشان رفتن: کنایه از ناز و غرور داشتن مصرع دوم: کنایه از مردن	۱
۲۹	الف) غزل ب) چون نگاه آشنا / چون گل پژمرده / چون گرداب ج) شکایت شاعر از حال و روزگار خود ـ بی‌اعتباری و سرگشتگی شاعر (یا هر مفهوم مشابه) د) کنایه از بی ارزش و اعتبار شدن	۰/۲۵ ۰/۵ ۰/۵ ۰/۲۵
۳۰	الف) عراقی ب) ویژگی ادبی: تشبیه / تضاد ویژگی فکری: شعر عرفانی (با رسیدن به محبوب تمام غم‌ها به شادی بدل می‌شود.) یا هر مفهوم مشابه دیگر	۰/۵ ۰/۵
۳۱	زبانی: تتابع اضافات ـ استفاده از واژگان عربی ـ اطناب ـ کلمات مترادف ادبی: جناس (اشتقاق) واج‌آرایی	۱/۵
	سربلند و پیروز باشید	۲۰